

แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

*****

1. ชื่อหน่วยงาน : งานส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม กองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี

2. ชื่อโครงการ : อนุรักษ์วัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าวและทำขวัญข้าว

3. วันที่ดำเนินงานโครงการ

ไตรมาสที่ 1 : ระบุ วันที่ 28 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

ไตรมาสที่ 2 : ระบุ (วัน/เดือน).....

ไตรมาสที่ 3 : ระบุ (วัน/เดือน).....

ไตรมาสที่ 4 : ระบุ (วัน/เดือน).....

สถานะโครงการ ยังไม่สิ้นสุดโครงการ

สิ้นสุดโครงการแล้ว

4. แผนงานและความสอดคล้อง

4.1 แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

4.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ด้านการเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

4.3 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

4.3.1 ประเด็นที่ (ระบุ) แผนปฏิบัติการด้านที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4.3.2 เป้าหมายที่ (ระบุ) เป้าหมายที่ 1 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

4.3.3 ตัวชี้วัด (ระบุ) ร้อยละของจำนวนนักศึกษา หรือบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม

5. หลักการและเหตุผล

อาชีพเกษตรกร (ปลูกข้าว) เป็นอาชีพหลักที่อยู่คู่สังคมไทยเรามาช้านานแล้ว ซึ่งชาวนาได้รับการยกย่องว่าเป็นกระดูกสันหลังของชาติ ในการทำนานั้นต้องทำอย่างพิถีพิถันและการเอาใจใส่เป็นอย่างมากตั้งแต่เพราะปลูกถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเฉพาะการเกี่ยวข้าวเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ในอดีตชาวนาภาคอีสานมีประเพณีช่วยกันเกี่ยวข้าว เนื่องจากในแต่ละหมู่บ้านมีกำลังคนไม่มากนัก แต่ละคนจะรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี เมื่อมีงานหรือกิจกรรมที่ช่วยเหลือกันได้ก็จะพยายามร่วมมือกัน จึงเกิดประเพณี "ลงแขกเกี่ยวข้าว"

ปัจจุบันประเพณีการลงแขกได้เลือนหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อทดแทนแรงงานมนุษย์มากขึ้น ทำให้ประเพณีดังกล่าวค่อยๆ หายไป ดังนั้นโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การลงแขกเกี่ยวข้าวจึงมีความสำคัญต่อการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของการทำนาตามวิถีเกษตรวิถีดั้งเดิมของชุมชน ตลอดจนเป็นแนวทางที่สำคัญในการลดต้นทุนการผลิตที่แสดงการร่วมแรงร่วมใจเคารพนับถือคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าของบรรพบุรุษ การลงแขกเกี่ยวข้าว

และทำขวัญข้าวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามของชาวนาไทยที่ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้คงอยู่และสืบสานต่อไป

นอกจากนี้กิจกรรมทำขวัญข้าวเป็นพิธีกรรมดั้งเดิมในภูมิภาคที่มีการปลูกข้าวของประเทศไทย การทำขวัญข้าวจะทำในช่วงข้าวตั้งท้องและตอนขนข้าวขึ้นยุ้งแล้ว ในพิธีจะมีการร้องหรือสวดบททำขวัญข้าว ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นเรียกแตกต่างกันไป ภาคเหนือเรียกว่า คำสู่ขวัญข้าว ภาคกลางและภาคใต้เรียกว่า บททำขวัญข้าว ซึ่งแต่ละถิ่นมีลักษณะที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ส่วนที่คล้ายคลึงกันคือ ส่วนที่กล่าวเชิญขวัญหรือเรียกขวัญ ส่วนนี้จะเป็นส่วนที่เรียกขวัญแม่โพสพ และอีกส่วนคือ ส่วนที่เป็นการขอพรหรือการขอร้องแม่โพสพ ส่วนนี้เป็นส่วนที่แสดงถึงความปรารถนาของชาวนาที่ต้องการให้ขวัญข้าวหรือแม่โพสพ ดลบันดาลในสิ่งที่เขาต้องการ ส่วนเนื้อหาที่แตกต่างกันไปบ้างในแต่ละท้องถิ่น เป็นสิ่งที่มีเฉพาะในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ชื่อพันธุ์ข้าวพื้นเมืองหรือตำนานเกี่ยวกับข้าวหรือแม่โพสพที่เป็นเรื่องเล่าที่รับรู้กันในท้องถิ่นนั้นๆ การทำขวัญข้าวถือเป็นกลไกในการช่วยลดหรือบรรเทาความเครียดให้กับชาวนา เนื่องจากการทำนาในแต่ละครั้ง ต้องลงทุนลงแรงจำนวนมาก ชาวนาจึงเกิดความไม่มั่นใจและรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ ว่า การทำนาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ จึงต้องอาศัยการทำขวัญข้าวเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับตนเอง

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นภารกิจหนึ่งของมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ที่ร่วมอนุรักษ์และสืบสานประเพณีที่สำคัญ มีคุณค่า และเป็นเอกลักษณ์หนึ่งชาติ รวมถึงเป็นวันที่นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์จะได้พบปะและได้ปฏิบัติงานร่วมกัน สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช คณะเทคโนโลยีการเกษตร จึงได้จัดโครงการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าวและทำขวัญข้าว ขึ้นเพื่อให้นักศึกษา บุคลากรได้เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีของชาวอีสานที่ดำเนินสืบเนื่องมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกการเรียนการสอนของนักศึกษา

6. วัตถุประสงค์

- 6.1 เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของบรรพบุรุษ
- 6.2 เพื่อก่อให้เกิดความรักและสามัคคีในกลุ่มของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม
- 6.3 เพื่อให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม

7. ตัวชี้วัด/เป้าหมาย

ตัวชี้วัด		เป้าหมาย (แผน)	การดำเนินงาน (ผล)
เชิงปริมาณ	จำนวนกลุ่มเป้าหมายของโครงการไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 80	100 (160 คน)
เชิงคุณภาพ	ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 75	84.8
เชิงเวลา	ร้อยละของโครงการดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 75	100
เชิงค่าใช้จ่าย	เบิกจ่ายงบประมาณดำเนินงานโครงการไม่น้อยกว่า	ร้อยละ 80	100

8. กิจกรรม และ ผลการดำเนินการ

กิจกรรมหลักในโครงการ	ผลการดำเนินงาน / ความก้าวหน้าการดำเนินงาน
จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนข้าว และทำขวัญข้าว	งานส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม กองกิจการนักศึกษา สำนักงาน อธิการบดี จัดกิจกรรมโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าวและ ทำขวัญข้าว ขึ้นในวันที่ 28 เดือน พฤศจิกายน 2562 ดังนี้ รองศาสตราจารย์จรินทร์ ห้วยแสน อธิการบดีมหาวิทยาลัย กาฬสินธุ์ นำผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ร่วมกัน เข้าร่วมกิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าวและทำขวัญข้าว เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว สร้างความรัก ความสามัคคี ให้ นักศึกษาได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวนาแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะการลงแขก เกี่ยวข้าวถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามของ ชาวนาไทย ที่ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้คงอยู่และสืบสานต่อไป ณ แผนกนาข้าว สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช คณะ เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ มีผู้ร่วมกิจกรรมดังกล่าว 160 คน

9. ภาพกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในโครงการ (ที่สื่อถึงการดำเนินการสู่ความสำเร็จ จำนวน 6 ภาพ)

10. งบประมาณ

- 10.1 งบประมาณที่ได้รับ   จำนวน.....40,000.....บาท
10.2 งบประมาณที่ใช้   จำนวน.....40,000.....บาท
10.3 งบประมาณคงเหลือ   จำนวน.....บาท
(มีแผนใช้งบประมาณคงเหลือ ส่งคืนมหาวิทยาลัยฯ)

11. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

- 11.1   นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ได้อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันงดงามของบรรพบุรุษ
11.2   นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรักและสามัคคี
11.3   นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม

12. ปัญหา อุปสรรค

-

13. แนวทางแก้ไข

-

๑4. ผู้รายงาน นายเดชา บุ่งอุทุม ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

โทรศัพท์ 0-6247-9974-1 โทรสาร 0-4360-2050 E-mail : Decha.bo@gmail.com

15. รายงาน ณ วันที่ 13 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562

ทั้งนี้ หลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานขอความอนุเคราะห์ส่งที่กองนโยบายและแผน ทาง E-mail :
kalasin_plan@yahoo.com และ plan@ksu.ac.th